

Ärendenummer
TRV 2026/18191
Motpartens ärendenummer
A423.899/2025

Dokumentdatum
2026-03-05

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig

Mottagare
Polismyndigheten
granspolisenheten.noa.kansli@
polisen.se

Kopia till
Diariet
Webb- och projektstöd

Svar på Polismyndighetens remiss gällande förslag till nya föreskrifter för gränsövergångsställen

Sammanfattning

Det saknas, enligt Trafikverks bedömning, ett flertal hamnar och flygplatser i Polismyndighetens förslag till nya föreskrifter om gränsövergångsställen. Trafikverket är medveten om att Polismyndigheten måste förhålla sig till utlänningsförordningen, som styr vilka kommuner som ska ha gränsövergångsställen. Trafikverket vill trots det belysa behovet av att kunna hantera gränspassager även på platser som inte är upptagna i förordningen. (se tabell 1)

Vidare menar Trafikverket att Norrköpings flygplats bör kvarstå som gränsövergångsställe. Kommunen finns med i utlänningsförordningen och flygplatsen har återkommande trafik till och från tredjeland.

När det gäller konsekvensutredningen är effekterna för näringslivet, enligt Trafikverkets uppfattning, otillräckligt beskrivna. Det gäller exempelvis gränsövergångsställenas öppettider, som är begränsade och varierar mellan olika hamnar och flygplatser. Det riskerar att skapa tillgänglighetsproblem och kan leda till att konkurrensen snedvrids.

Yttrande

Polismyndigheten har tagit fram ett förslag till nya föreskrifter om gränsövergångsställen. Trafikverket har fått möjlighet att ta del av handlingarna och inkomma med yttrande.

Trafikverket ansvarar för den långsiktiga planeringen för samtliga trafikslag samt för byggande och drift av statliga vägar och järnvägar. Myndigheten får också, i vissa fall, ansvara för genomförandet av infrastrukturprojekt i farleder, slussar och kanaler. Inrättandet av en nationell samordnare för inrikes sjöfart och närsjöfart är ett annat av Trafikverkets uppdrag. I Trafikverkets ansvar ingår dessutom att ingå överenskommelser med

Ärendenummer
TRV 2026/18191
Motpartens ärendenummer
A423.899/2025

Dokumentdatum
2026-03-05

flygplatshållare, för att säkerställa att det finns ett nationellt nät av flygplatser som upprätthåller en grundläggande dygnet-runt beredskap för samhällsviktiga transporter (så kallade beredskapsflygplatser).

Hamnar

Byggandet av nya slussar i Trollhätte kanal utgör en av de enskilt största investeringarna i den statliga maritima infrastrukturen i Sverige. Det är också ett av de sjöfartsprojekt som Trafikverket har ansvaret för. De nya slussarna dimensioneras för större fartyg, vilket medför åtgärder även i farlederna. Trafikverket tecknade under 2025 en avsiktsförklaring med Karlstads kommun, Kristinehamns kommun, Gullspångs kommun och Lidköpings kommun gällande parternas respektive åtaganden för genomförandet av kompletterande investeringar i farlederna i Göta älv och Vänern.

I hamnarnas funktion ingår att hantera fartyg, gods och övrig service som rederierna har behov av, däribland besättningsbyten. För att kunna genomföra besättningsbyten krävs att kommunen är angiven i utlänningsförordningen och att hamnen är utsedd som gränsövergångsställe av Polismyndigheten. Såväl Kristinehamn, Gullspång (Otterbäckens hamn) och Lidköping saknas både i utlänningsförordningen och i Polismyndighetens förslag. Det är enligt Trafikverkets uppfattning olyckligt, i synnerhet med tanke på att samtliga dessa hamnar är aktuella för att ta emot de större fartygen. Det riskerar också att försvåra Trafikverkets arbete med att stärka godstransporterna på Vänern, som är en del i regeringsuppdraget som nationell samordnare.

I konsekvensutredningen nämns att tio kommuner gjort en hemställan till regeringen om att bli upptagna som kommuner med gränsövergångsställen i utlänningsförordningen. Polismyndigheten avstyrkte fem av dessa, nämligen Lidköping, Gullspång, Kristinehamn, Grums och Köping. Regeringen fattade ändå beslut om att ta upp Grums och Köpings kommuner i förordningen, men inte Lidköping, Gullspång och Kristinehamn. Som en konsekvens av detta ingår inte dessa kommuners hamnar i Polismyndighetens förslag. De bakomliggande motiven till Polismyndighetens avstyrkande framgår dock inte av konsekvensutredningen. Det framstår därför som oklart varför dessa hamnar inte föreslås vara gränsövergångsställen, bortsett från att de inte är upptagna i utlänningsförordningen.

Utifrån ett transportsystemperspektiv är det, enligt Trafikverkets uppfattning, önskvärt att hamnarna på Vänern har likvärdiga regulatoriska

Ärendenummer
TRV 2026/18191
Motpartens ärendenummer
A423.899/2025

Dokumentdatum
2026-03-05

förutsättningar. Det stärker transportsystemet på Vänern och skapar bättre förutsättningar för ett högt utnyttjande av de nya anläggningarna.

Trafikverket vill därför understryka vikten av att kunna genomföra besättningsbyten även på de fartyg som trafikerar hamnarna i Kristinehamn, Gullspång (Otterbäcken) och Lidköping. Om inte dessa hamnar pekas ut som gränsövergångsställen måste behovet av besättningsbyten hanteras på ett annat, och för rederierna acceptabelt, sätt. Trafikverket utgår från att Polismyndigheten hanterar detta i samförstånd med branschen.

Flygplatser

Totalt 27 flygplatser ingår i det nätverk av beredskapsflygplatser som Trafikverket har ingått överenskommelser med. Överenskommelserna tecknas för ett år åt gången och flygplatserna har varit desamma under de senaste tre åren. Flygplatserna ska hålla en beredskap för att kunna ta emot luftfartyg som utför akuta, eller av annat skäl prioriterade transporter vid tider då flygplatsen normalt är stängd. Det kan röra sig om exempelvis ambulansflyg, brandflyg eller flyg för Räddningstjänsten, Kustbevakningen och andra funktioner inom krisberedskap och totalförvar. Beredskapen infaller vanligtvis nattetid eller på helger.

Trafikverket har inte kunskap om hur ofta dessa flygtransporter är i behov av gränskontroll, men det har inträffat. Polismyndigheten bör därför, enligt Trafikverkets uppfattning, kunna hantera gränspassager även på dessa flygplatser. Trafikverket utgår ifrån att undantagsförfarandet i kodexen om Schengengränserna är tillämplbart i de fallen. Vidare menar Trafikverket att det bör tydliggöras hur dessa gränspassager ska genomföras utanför ordinarie öppethållning, med tanke på att transporternas akuta karaktär.

Norrköpings flygplats, bör enligt Trafikverkets bedömning, kvarstå som gränsövergångsställe. Flygplatsen har återkommande trafik till och från tredjeland och kommunen finns dessutom med i utlänningsförordningen.

När det gäller konsekvensutredningen menar Trafikverket att effekterna för näringslivet är otillräckligt beskrivna. Det saknas exempelvis en beskrivning av de följder som uppstår när en flygplats, som inte är utpekad som gränsövergångsställe, vill etablera en linje till tredjeland. Polismyndigheten konstaterar visserligen att det kan finnas näringslivsintressen som bör vägas in, men går inte närmare in på vad det skulle innebära för exempelvis flygplatsen eller den regionala utvecklingen och tillgängligheten. Inte heller effekterna av att gränsövergångsställenas öppettider varierar mellan olika

Ärendenummer
TRV 2026/18191
Motpartens ärendenummer
A423.899/2025

Dokumentdatum
2026-03-05

flygplatser analyseras närmare. Detta riskerar, enligt Trafikverkets bedömning, att skapa tillgänglighetsproblem för människor och gods och kan leda till att konkurrensen snedvrids.

Det faktum att ändringarna i utlänningsförordningen hanteras separat gör det avslutningsvis svårt att förstå motiven bakom varför vissa flygplatser och hamnar föreslås vara gränsövergångsställen och andra inte. Det hade varit önskvärt om även detta beskrevs tydligare i konsekvensutredningen.

Tabell 1: Hamnar och flygplatser där gränspassager bör kunna hanteras men som saknas i Polismyndighetens förslag.

Kommun	Gränsövergångsställe	Beredskaps-flygplats	Hamn	Kommunen ingår i utlänningsförordningen (beslutas av regeringen)
Gällivare	Lapland Airport (Gällivare flygplats)	X		
Lycksele	Lycksele Airport	X		
Mora	Mora Airport	X		
Norrköping	Norrköping Airport			X
Kristinehamn	Kristinehamn hamn		X	
Gullspång	Otterbäckens hamn		X	
Lidköping	Lidköpings hamn		X	

Föredragande, samråd och sakgranskning

Beslut i detta ärende har fattats av Sandra Nordahl, avdelningschef för Samhällsplanering och genomförande på verksamhetsområde Planering. Föredragande har varit Björn Garberg, vid enheten Genomförandeplanering. Samråd har skett med Katarina Wigler och Max Ohlsson vid enheten Långsiktig planering. I den slutliga handläggningen har även Håkan Persson, enhetschef för Genomförandeplanering, deltagit.

Med vänlig hälsning

Sandra Nordahl

Avdelningschef Samhällsplanering och genomförande

TMALL 0422 Brev 4.0

Ärendenummer
TRV 2026/18191
Motpartens ärendenummer
A423.899/2025

Dokumentdatum
2026-03-05

Björn Garberg
Nationell samordnare sjöfart

bjorn.garberg@trafikverket.se
Direkt: 010-123 09 93
Mobil: 070-675 21 95

Trafikverket

Adress: 405 22 Göteborg
Besöksadress: Vikingsgatan 2-4
Telefon: 0771-921 921
trafikverket.se

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2026/18191, Motpartens ärendenummer A423.899/2025, Dokumentdatum 2026-03-05, Dokumenttyp BREV. Konfidentialitetsnivå.[Konfidentialitetsnivå]

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.